

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
สังกัดสำนักงานเกษตร จังหวัดนครพนม

ชื่อและนามสกุล นางสาวศรัณยา ชูรัตน์

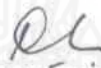
แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร

สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. พรชุลย์ นิลวิเศษ
2. รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2557

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมจิต โยชะคง)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. พรชุลย์ นิลวิเศษ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศิริพหล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร สังกัดสำนักงานเกษตร

จังหวัดนครพนม

ผู้วิจัย นางศรัณยา ชูรัตน์ รหัสนักศึกษา 2549000947

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. พรชุลย์ นิลวิเศษ (2) รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน

ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานบางประการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร 2) ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร สังกัดสำนักงานเกษตรจังหวัดนครพนม จำนวนทั้งสิ้น 104 คน เก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า (1) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 44.84 ปี สมรสแล้ว จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งชำนาญงานชำนาญการ รายได้เฉลี่ย 29,357.98 บาท อายุการทำงานเฉลี่ย 20.02 ปี (2) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีความพึงพอใจระดับมากในภาพรวม รวมทั้งหัวข้อความภูมิใจต่อองค์กรที่สร้างประโยชน์ต่อสังคม สภาพแวดล้อมในการทำงาน งานในความรับผิดชอบ ภาวะผู้นำและวัฒนธรรมในองค์กร และการสื่อสารในองค์กร ส่วนโอกาสและความก้าวหน้าทางอาชีพในองค์กร การรักษาดุลยภาพระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว และค่าตอบแทนและสวัสดิการ ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง (3) ปัญหาในการปฏิบัติงานของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรอยู่ในระดับปานกลางในภาพรวม รวมทั้งหัวข้อสภาพแวดล้อมในการทำงาน งานในความรับผิดชอบ ค่าตอบแทนและสวัสดิการ โอกาสและความก้าวหน้าทางอาชีพในองค์กร การรักษาดุลยภาพระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว ภาวะผู้นำและวัฒนธรรมในองค์กร และการสื่อสารในองค์กร ส่วนความภูมิใจต่อองค์กรที่สร้างประโยชน์ต่อสังคมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย มีข้อเสนอแนะด้านงานในความรับผิดชอบว่าควรมอบหมายงานโดยยึดหลักความรู้ความสามารถ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานควรมีอุปกรณ์ทันสมัยเพียงพอ มีการปรับปรุงสถานที่ให้สะอาดสวยงาม ด้านภาวะผู้นำและวัฒนธรรมในองค์กรควรพิจารณาแต่งตั้งผู้มีความรู้ความสามารถและปกครองโดยหลักธรรมาภิบาล ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการควรมีอย่างเพียงพอตามค่าครองชีพ ด้านโอกาสและความก้าวหน้าทางอาชีพในองค์กร ควรพิจารณาเลื่อนขั้นตามหลักเกณฑ์ ด้านการรักษาดุลยภาพระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัวไม่ควรมอบงานมากเกินไปไม่มีเวลาให้ครอบครัว ด้านการสื่อสารในองค์กรควรสั่งการชัดเจนเข้าใจง่ายไม่เร่งด่วน และด้านความภาคภูมิใจต่อองค์กรที่สร้างประโยชน์ต่อสังคมควรมีกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

คำสำคัญ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร จังหวัดนครพนม

Thesis title : Work Satisfaction of Agricultural Extensionists in Nakhon Phanom Provincial Agricultural Office

Researcher: Mrs. Saranya Churat ; **ID:** 2549000947;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Dr. Pornchulee Nilvises , Associate Professor;

(2) Bumpen Keowan, Associate Professor; **Academic year:** 2013

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) some fundamental characteristics of agricultural extensionists, 2) work satisfaction of agricultural extensionists, and 3) problems and suggestions in work performances of agricultural extensionists.

Research population was totally 104 agricultural extensionists at Nakhon Phanom Provincial Agricultural Office with no sample selection. Instrument for data collection was questionnaire. Data were analyzed by computerized program by using statistical methodology including frequency, mean, minimum value, maximum value, and standard deviation.

Research findings were showed that : (1) most of the agricultural extensionists were male with the average age of 44.84 years, married, and held a bachelor degree. They were in expert position with an average total income of 29,357.98 baht. The average length of service was 20.02 years. (2) The overall satisfaction was at high level, the same as topics of pride in their organization towards social benefits, work environment, work under their responsibility, leadership and organization culture as well as communication in organization. While the satisfaction over opportunity and career path in organization, maintaining balance between work life and personal life, remuneration and welfare were at medium level. (3) Problems in their works, the overall problem were found at medium level including the topic of work environment, work under their responsibility, remuneration and welfare, opportunity and career path, maintaining balance between work life and personal life, leadership, organization culture and communication in organization. Problem over their pride in organization towards social benefits was at low level. Suggestions in terms of work under responsibility; assignment must adhere to the principle of capability and knowledge. For work environment, sufficient equipment and materials must be provided and also improvement of clean and beautiful buildings. For leadership and organization culture, potential and capable staff should be promoted by good governance. Remuneration and welfare should meet with current living cost. Opportunity and career path; appropriate criteria must be followed in any promotion. Maintaining balance between work life and personal life; they should not be assigned so much overloaded work that they are unavailable for their family. Communication in organization; any order must be clarified, easily understandable and not urgent. In terms of pride in organization towards social benefits; joint activities with public and private sector are strongly encouraged.

Keywords: Work satisfaction, Agricultural extensionist, Nakhon Phanom Province

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.พรชูลี นิลวิเศษ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ปรีกษา ให้แนวคิดและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการวิจัยให้สมบูรณ์ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สมจิต โยธะคง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และคณาจารย์สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ อบรมสั่งสอน ตลอดจนให้ข้อคิดในการทำวิจัยจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ

ขอขอบคุณนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร สังกัดสำนักงานเกษตรจังหวัดนครพนมทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ให้คำแนะนำและคำปรึกษา รวมทั้งเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จในการศึกษานี้ได้เป็นอย่างดี

คุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดามารดาผู้ให้กำเนิด ตลอดจนครู อาจารย์ ผู้มีพระคุณที่ได้อบรมสั่งสอน ให้ความรู้อันเป็นรากฐานของการศึกษาที่มีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับผู้วิจัยได้มีความรู้ในการประกอบอาชีพในปัจจุบัน

ศรัณยา ชูรัตน์

พฤษภาคม 2557

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน.....	9
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ.....	19
แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร.....	28
สภาพทั่วไปและสภาพการเกษตรของจังหวัดนครพนม.....	39
การดำเนินงานของสำนักงานเกษตรจังหวัดนครพนม.....	45
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	58
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	62
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	65

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานบางประการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	
สังกัดสำนักงานเกษตรจังหวัดนครพนม	67
ตอนที่ 2 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	72
ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของนักวิชาการส่งเสริม	
การเกษตร	88
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	108
สรุปการวิจัย.....	108
อภิปรายผล.....	117
ข้อเสนอแนะ.....	124
บรรณานุกรม.....	128
ภาคผนวก.....	132
ก แบบสอบถาม.....	133
ข ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเฉพาะกรณี.....	143
ประวัติผู้วิจัย.....	225

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 การประกอบอาชีพครัวเรือนในจังหวัดนครพนม	43
ตารางที่ 2.2 สินค้าเกษตรเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนครพนม	44
ตารางที่ 3.1 จำนวนนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร สังกัดสำนักงานเกษตรจังหวัดนครพนม	62
ตารางที่ 4.1 ปัจจัยพื้นฐานบางประการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	68
ตารางที่ 4.2 ความพึงพอใจเกี่ยวกับงานในความรับผิดชอบของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ..	72
ตารางที่ 4.3 ความพึงพอใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการทำงานของนักวิชาการส่งเสริม การเกษตร	74
ตารางที่ 4.4 ความพึงพอใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำและวัฒนธรรมในองค์กร (ภาพรวมจังหวัด) ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	75
ตารางที่ 4.5 ความพึงพอใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำและวัฒนธรรมในองค์กร (ในระดับหน่วยงาน ที่สังกัด) ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	76
ตารางที่ 4.6 ความพึงพอใจเกี่ยวกับค่าตอบแทนและสวัสดิการของนักวิชาการส่งเสริม การเกษตร	78
ตารางที่ 4.7 ความพึงพอใจเกี่ยวกับโอกาสและความก้าวหน้าทางอาชีพในองค์กร ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	79
ตารางที่ 4.8 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการรักษาดุลยภาพระหว่างชีวิตการทำงาน และชีวิตส่วนตัวของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	80
ตารางที่ 4.9 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการสื่อสารในองค์กรของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	81
ตารางที่ 4.10 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการสร้างประโยชน์ต่อสังคมขององค์กรของนักวิชาการ ส่งเสริมการเกษตร	82
ตารางที่ 4.11 สรุปความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	83
ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในภาพรวมของนักวิชาการส่งเสริม การเกษตรระหว่างกลุ่มอายุน้อยกว่า 45 ปี และกลุ่มอายุมากกว่า 45 ปี.....	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.13	เปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในภาพรวมของนักวิชาการ ส่งเสริมการเกษตรตำแหน่งผู้ปฏิบัติงานระดับต้น และตำแหน่งผู้ปฏิบัติงาน ระดับกลาง.....	85
ตารางที่ 4.14	เปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในภาพรวมของนักวิชาการ ส่งเสริมการเกษตรระหว่างกลุ่มรายได้รายน้อยกว่า 30,000 บาท และ กลุ่มรายได้รวมมากกว่า 30,000 บาท.....	87
ตารางที่ 4.15	ปัญหงานในความรับผิดชอบของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร.....	88
ตารางที่ 4.16	ปัญหาสภาพแวดล้อมในการทำงานของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	89
ตารางที่ 4.17	ปัญหาภาวะผู้นำและวัฒนธรรมในองค์กรของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	90
ตารางที่ 4.18	ปัญหาค่าตอบแทนและสวัสดิการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	92
ตารางที่ 4.19	ปัญหาโอกาสและความก้าวหน้าทางอาชีพในองค์กรของนักวิชาการส่งเสริม การเกษตร	93
ตารางที่ 4.20	ปัญหาการรักษาคุณภาพระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัวของ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	94
ตารางที่ 4.21	ปัญหาการสื่อสารในองค์กรของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	95
ตารางที่ 4.22	ปัญหาการสร้างประโยชน์ต่อสังคมขององค์กรของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร.....	96
ตารางที่ 4.23	สรุปความรุนแรงของปัญหาในการปฏิบัติงานของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร.....	97
ตารางที่ 4.24	เปรียบเทียบความรุนแรงของปัญหาในการปฏิบัติงานในภาพรวมของนักวิชาการ ส่งเสริมการเกษตรระหว่างกลุ่มอายุน้อยกว่า 45 ปี และกลุ่มอายุมากกว่า 45 ปี ..	98
ตารางที่ 4.25	เปรียบเทียบความรุนแรงของปัญหาในการปฏิบัติงานในภาพรวมของ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระหว่างตำแหน่งผู้ปฏิบัติงานระดับต้น และ ตำแหน่งผู้ปฏิบัติงานระดับกลาง.....	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.26	เปรียบเทียบความรุนแรงของปัญหาในการปฏิบัติงานในภาพรวมของ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระหว่างกลุ่มรายได้รายน้อยกว่า 30,000 บาท และกลุ่มรายได้รวมมากกว่า 30,000 บาท	100
ตารางที่ 4.27	ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	102

๘

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA Framework)	2
ภาพที่ 1.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
ภาพที่ 2.1 แผนที่จังหวัดนครพนม	40

